

Борисюк Ольга,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної та соціальної психології,
Львівський державний університет внутрішніх справ

ТРЕНІНГОВА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У зв'язку з початком війни в Україні, поліцейські працюють в посиленому режимі та вимушені виконувати свої обов'язки, постійно наражаючись на небезпеку. Такі кризові умови роботи вимагають від правоохоронців повсякчасної готовності максимально ефективно використовувати свої знання на практиці, вміння мобілізувати підлеглих і згуртувати команду, бути впевненим у собі й підпорядкованому колективі, володіти емоційними та соціально-психологічними аспектами поведінки. Це підвищує значення управлінської компетентності офіцерів поліції та рівня сформованості їх управлінських умінь. Так, майбутній офіцер Національної поліції України (далі – НПУ) повинен бути висококваліфікованим управлінцем, усебічно розвиненою особистістю із сформованими лідерськими та управлінськими навичками.

В умовах сьогодення соціально-психологічний тренінг є одним з ефективних способів щодо підготовки поліцейських до дій в екстремальних умовах. Моделювання ситуацій різноманітного плану в межах тренінгу сприяє формуванню у майбутніх офіцерів НПУ управлінських навичок та умінь, які дозволять їм адекватно, швидко реагувати, приймати рішення у самих небезпечних ситуаціях.

За допомогою тренінгу ефективність формування управлінської компетентності відбувається на кількох таких рівнях:

– на когнітивному рівні – отримання нових знань, інформації про себе та інших, про більш конструктивні способи управлінської діяльності, професійної поведінки та спілкування;

– на емоційно-вольовому рівні – переживання з приводу особистої нездатності до оптимального розв'язання певних аспектів управлінської діяльності, набуття емоційно-почуттєвого досвіду в стосунках з групою та окремими її членами, усвідомлення своїх емоційних переживань, підвищення самоконтролю та саморегуляції;

– на поведінковому рівні – набуття нових прийомів, навичок, умінь і способів поведінки та їх закріплення;

– на особистісному рівні – зміна ставлення до себе і інших людей, коригування настанов, особистісних якостей, які заважають ефективному спілкуванню, оптимальній діяльності [3, с. 196].

Експериментальна перевірка та апробація програми розвитку психологічних компонентів розвитку управлінської компетентності у майбутніх офіцерів НПУ, умов оптимального її застосування у їхній майбутній професійній підготовці проводилась у процесі формульованого експерименту, призначеного для обґрунтування і практичного підтвердження теоретичних положень роботи.

При розробці та організації впровадження тренінгових занять за програмою розвитку психологічних компонентів управлінської компетентності ми спиралися на дослідження особливостей їх розвитку на констатувальному етапі експерименту. Відповідно до отриманих результатів та проведеного психологічного аналізу, були визначені основні напрямки реалізації тренінгової програми в експериментальній вибірці. Нами були визначені такі завдання: структурувати уявлення курсантів про управлінську діяльність офіцера Національної поліції України за допомогою тренінгових занять та забезпечити адекватне сприйняття свого місця і ролі у вирішенні її завдань; сформувати у курсантів професійну мотивацію та професійну спрямованість на вирішення завдань у ситуаціях управлінської взаємодії; розвинути в них практичні навички та вміння управлінської діяльності; сформувати вміння здійснювати аналіз та прогнозувати розвиток управлінських ситуацій; сформувати здатність до рефлексійного застосування набутого досвіду компетентного розв'язання управлінських завдань у майбутній професійно-управлінській діяльності; розвинути індивідуальний рівень управлінської компетентності; сформувати творчий індивідуальний стиль управлінської діяльності [2].

Основною формою реалізації програми були тренінгові заняття для експериментальних груп, які проводилися протягом одного навчального семестру. Всього було 9 занять, кожне тривалістю 1 година 30 хвилин.

Програма тренінгу управлінської компетентності передбачає поступовий перехід від одного етапу до іншого відповідно до визначених напрямків і психологічних умов її розвитку в курсантів ЛьвДУВС. Тому тренінг складається із чотирьох взаємозалежних блоків.

I блок (1 заняття – вступне) – «Вступ до тренінгу» – був орієнтований на введення учасників заняття в ситуацію соціально-психологічного тренінгу; ознайомлення з принципами роботи групи і вироблення групових ритуалів; створення атмосфери довіри; засвоєння ігрового стилю взаємодії; актуалізація учасниками власних очікувань, цілей і смислу участі у роботі в групі.

II блок (1 заняття – теоретичне) – «Управлінська компетентність як основа професійної діяльності офіцерів поліції» – був спрямований на розширення і

структурування уявлення майбутніх офіцерів НПУ про управлінську діяльність, критерії та складові їхньої компетентності; на усвідомлення значущості досягнення високого рівня управлінської компетентності як основного результату професійної підготовки.

III блок (5 занять) – «Психологічний розвиток управлінської компетентності у майбутніх офіцерів НПУ» – був націлений на розвиток управлінської компетентності за відповідними напрямками (розвиток мотивації досягнення, посилення впевненості в собі, створення нового успішного образу, за допомогою механізмів мотиваційного обумовлювання й перемикання, формування інструментів самомотивації; формування спрямованості на справу та результат; розвиток емпатії, розвиток комунікативних навичок, умінь; засвоєння широкого набору комунікативних і поведінкових програм; розвиток навичок, вмінь і культури рефлексії своєї управлінської діяльності, адекватного сприйняття свого місця і ролі у вирішенні завдань управлінської діяльності.

IV блок (2 заняття) – «Закріплення змін» – був орієнтований на усвідомлення і закріплення змін, що відбулися в процесі реалізації програми; на формування спрямованості на подальший активний саморозвиток власної управлінської компетентності [1].

Таким чином, тренінгові заняття, які були розроблені відповідно до науково обґрунтованих принципів і проведені у напрямках, які були визначені у вигляді психологічних особливостей розвитку управлінської компетентності майбутніх офіцерів поліції, повинні були сприяти формуванню необхідних психологічних якостей курсантів експериментальних груп, що забезпечувало б підвищення рівнів розвиненості психологічних компонентів їх управлінської компетентності.

Список використаних джерел:

1. Борисюк О.М. Психологічні особливості розвитку управлінської компетентності у майбутніх офіцерів Національної поліції України: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.09. Харків, 2017. 315 с.

2. Вплив війни на соціально-економічні системи: безпековий аспект: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. М.І. Копитко., д.ю.н., проф. З.Р. Кісіль [Електронний ресурс]. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 394 с.

3. Лефтеров В.О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ: монографія. У 2-х т. Т. 1: Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності. Донецьк: ДЮІ, 2007. 242 с.